

گزارش

سخنگوی شورای نگهبان با تایید احتمال تمدید زمان بررسی صلاحیت‌ها:

مهندس نیستیم

و مهندسی هم بلد نیستیم

هادی طحان‌نظیف، عضو حقوق‌دان و سخنگوی شورای نگهبان، در گفت‌وگویی تلویزیونی که به مناسبت بررسی صلاحیت داوطلبان نامزدی انتخابات چهاردهمین دوره ریاست‌جمهوری انجام شد، در پاسخ به اینکه آیا فشارها به شورای نگهبان آغاز شده است؟ با تأکید بر اینکه مردم شورای نگهبان را می‌شناسند، اظهار کرد: مبنای کار شورای نگهبان قانون است و تمام تلاش شورا بر این است که قانون را مبنای عمل قرار دهد و هیچ سفارش و فشاری بر کار شورای نگهبان تأثیرگذار نیست. او افزود: بیشتر تحت‌هجمه هستیم که چرا در جاهایی تحت تأثیر جریانات سیاسی قرار نمی‌گیریم. سخنگوی شورای نگهبان همچنین در پاسخ به پرسشی مبنی بر اینکه چرا برای افزایش مشارکت در انتخابات، صلاحیت افراد از همه طیف‌ها تأیید نمی‌شود؟ گفت: اگر دولت فعلی را با دولت قبل و دولت قبل را با دولت قبل‌تر مقایسه کنیم و اسامی را در ذهن مرور کنیم، حاکی از این است که طیف‌ها و جریانات سیاسی مختلف از دل صندوق آرا و با اراده و انتخاب مردم خارج شدند. به لحاظ نظری من نیز می‌شوم که بعضی وقت‌ها انتقاداتی مطرح می‌شود اما اگر به خروجی نگاه کنیم، موضوع خیلی روشن است. طحان‌نظیف در پاسخ به اینکه آیا اینکه مطرح می‌شود تعداد نامزدها از قبل مشخص است و به صداوسیما گفته می‌شود که شش الی هشت صندلی برای مناظره‌های تلویزیونی بچیند، صحیح است؟ تأکید کرد: واقعیت این است که ما پرونده تک‌تک افراد را بررسی می‌کنیم و تعداد را از قبل مشخص نمی‌کنیم و رای‌گیری می‌شود و بعد مشخص می‌شود که چه تعدادی تأیید صلاحیت شده‌اند. واقعا سقفی برای این موضوع از قبل تعیین نمی‌شود و اگر تعدادی را که در دوره‌های مختلف بوده، مقایسه کنیم، هیچ‌گاه عدد ثابتی نبوده است. او در پاسخ به اینکه آیا اینکه گفته می‌شود که برخی از داوطلبان نامزدی انتخابات پیش از ثبت‌نام از شورای نگهبان برای نام‌نویسی چراغ سبز دریافت می‌کنند و برخی بعد از ثبت‌نام از طریق شورای نگهبان به آنها اعلام می‌شود که انصراف دهید، صحیح است؟ اظهار کرد: ممکن است فردی به من مراجعه کند و من نظر شخصی خودم را آن‌هم با احتیاط به او بگویم؛ براساس این نیز آنچه درباره پیش از ثبت‌نام مطرح می‌شود، خیلی دقیق نیست. درباره بعد از ثبت‌نام نیز آن‌قدر در تنگناهای زمانی هستیم که فرصت برای انجام چنین کارهایی نخواهد بود. سخنگوی شورای نگهبان در پاسخ به اینکه گفته می‌شود شورای نگهبان انتخابات را مهندسی می‌کند، تأکید کرد: ما نگاه حزبی، جناحی و گروهی به افراد نداریم و اساسا افراد را فارغ از خاستگاه سیاسی‌شان بررسی می‌کنیم؛ خود شخص را بررسی می‌کنیم و طبیعتا اگر احراز صلاحیت شود، گروه‌های سیاسی می‌توانند او را به‌عنوان نماینده خود معرفی کنند؛ بنابراین مبنای ما قانون است و مهندسی بلد نیستیم و اساسا مهندس نیستیم. طحان‌نظیف در پاسخ به پرسشی درباره اعلام عمومی نشدن دلیل عدم احراز داوطلبان نامزدی انتخابات ریاست‌جمهوری گفت: ما نکاتی را که درباره افراد در جلسه مطرح می‌شود، به انحای مختلف اعم از جلسات حضوری یا تلفنی با خود افراد مطرح می‌کنیم ولی درباره انتشار عمومی، ما نیاز به مجوز قانونی داریم؛ پس در حالت عادی امکان این کار نیست، مگر اینکه قانون اصلاح شود.

عبدالرحمن فتح‌اللهی:پس از ردوبدل‌شدن بیانیه‌های پی‌درپی ترونیکای اروپایی عضو برجام و آمریکایی‌ها و همچنین بیانیه مشترک تهران، مسکو و پکن درباره پرونده فعالیت‌های هسته‌ای ایران، در نهایت بعدازظهر چهارشنبه هفته گذشته شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی قطع‌نامه‌ای را به تصویب رساند که از تهران می‌خواهد همکاری با این نهاد بین‌المللی را افزایش دهد. با وجود آنکه روزنامه نیویورکتایمز در گزارشی خبر داد که دولت آمریکا از بیم واکنش تهران از ترونیکای اروپا خواسته بود تا لحن قطع‌نامه را تعدیل کنند، اما نمایندگی ایران در سازمان ملل در نیویورک در واکنش به تصویب قطع‌نامه مذکور علیه ایران در شورای حکام، به المانی‌تور گفت: «تصمیم‌کشورهای غربی، هم عجولانه و هم غیرعقلانه بود و بی‌شک بر روند تعامل دیپلماتیک و همکاری‌های سازنده تأثیر مخربی می‌گذارد». در شرایطی که ادریهشت سال جاری تهران میزبان رافائل گروسی، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بود و در جریان مذاکرات مقامات ایران و آژانس بنای همکاری برای کاهش اختلافات دو طرف گذاشته شد، بسیاری از کارشناسان لحن تند دو گزارش گروسی در آستانه نشست فصلی خرداد را غافلگیرکننده دانستند و به دنبال آن، تأکید دارند که تهران انتظار صدور قطع‌نامه از سوی ترونیکای اروپایی عضو برجام را نداشته؛ به‌ویژه آنکه در هفته‌های اخیر مذاکراتی چراغ‌خاموش و پشت‌پرده بین تهران با مقامات آمریکا در نیویورک و همچنین عمان در جریان بود و قرار بود علی باقری‌کنی هم به‌عنوان معاون سیاسی وزارت امور خارجه و مذاکره‌کننده ارشد، ادامه این مذاکرات را با مقامات اروپایی در قاره سبز داشته باشد که به دلیل درگذشت سیدابراهیم رئیسی و حسین امیرعبداللهیان، این مذاکرات به وقفه خورد و آن‌گونه که به نظر می‌رسد تا زمان تعیین تکلیف انتخابات ریاست‌جمهوری در ایران و همچنین ایالات متحده آمریکا نمی‌توان انتظار برای به نتیجه رسیدن این مذاکرات داشت. این در حالی است که در هفته‌های گذشته اخباری دال بر سربردهشدن مذاکرات هسته‌ای به علی شمخانی، دبیر سابق شورای عالی امنیت ملی (ش‌عام) نیز مطرح شده بود. در این بین، برخی از مقامات و مسئولان داخلی، هدف ترونیکای اروپایی عضو برجام (آلمان، فرانسه و انگلستان) در صدور این قطع‌نامه را تأثیرگذاری بر روند انتخابات ریاست‌جمهوری زودهنگام در ایران می‌دانند و در همین زمینه، صدور این قطع‌نامه را پاس گل انتخاباتی آژانسس به اصلاح‌طلبان تلقی کرده‌اند؛ درحالی‌که روند اخبار و گزارش‌های واصله نشان می‌دهد لندن، پاریس و برلین از همان نشست فصلی پیشین در اسفند سال گذشته، خود را برای تهیه پیش‌نویس این قطع‌نامه و صدور آن در نشست خرداد شورای حکام آماده کرده بودند و اساسا قطع‌نامه بعدازظهر چهارشنبه هفته گذشته ارتباطی به درگذشت ابراهیم رئیسی و تأثیرگذاری بر انتخابات ریاست‌جمهوری زودهنگام در ایران ندارد و به همین واسطه نمی‌توان آن را به‌مثابه پاس گل انتخاباتی به اصلاح‌طلبان دانست. آنچه عنوان شد، نکته‌ای بود که فریدون عطار هم در گفت‌وگو با «شرق» بر آن اذعان و اعتراف دارد و در ادامه یادآور می‌شود: «اساسا نمی‌توان بین دو موضوع تلاش ترونیکای اروپایی و آمریکا در جهت صدور قطع‌نامه ضدایرانی در نشست فصلی شورای حکام و تأثیرگذاری آن بر انتخابات زودهنگام ریاست‌جمهوری ایران ارتباطی پیدا کرد». تحلیلگر ارشد حوزه سیاست خارجی، ارزبایی خود را با تشریح هدف غایی آلمان، فرانسه و انگلستان از صدور قطع‌نامه چهارشنبه گذشته علیه پرونده هسته‌ای ایران پیش می‌برد و ذیل آن یقین دارد: «هدف برلین، پاریس و لندن از صدور قطع‌نامه مذکور علیه تهران، تعیین تکلیف قطع‌نامه ۲۲۳۱ به‌عنوان ضامن اجرایی برجام تا پیش از اکتبر سال ۲۰۲۵ و انقضای آن است». بنابراین مفسر ارشد حوزه برجامی تأکید و تصریح می‌کند که «پس از قطع‌نامه چهارشنبه هفته گذشته در شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، عملا مسیری آغاز شده است که در ۱۵ ماه پیش‌رو تا اکتبر سال ۲۰۲۵

و قبل از انقضای قطع‌نامه ۲۲۳۱، یا باید مذاکرات جدید و به دنبال آن توافق جدیدی به جای برجام سال ۲۰۱۵ بین ایران و غرب حاصل شود یا آنکه در نهایت آلمان، فرانسه و انگلستان با حمایت و مدیریت ایالات متحده، به سمت فعال‌کردن مکانیسم ماشه و استفاده از بندهای ۱۱ و ۱۲ برجام در جهت بازگرداندن شش قطع‌نامه شورای امنیت و مشخصا قطع‌نامه ۱۹۲۹ گام برخواهند داشت تا مانع از آن شوند که پس از پایان انقضای قطع‌نامه ۲۲۳۱، ایران دیگر محدودیتی در حوزه هسته‌ای نداشته باشد». در چارچوب بند ۱۱ قطع‌نامه ۲۲۳۱ پیش‌بینی شده است «اگر یکی از مشارکت‌کنندگان در برجام اعتقاد بر نقض تعهد داشته باشد، باید آن را اعلام کند و پیش‌نویس بازگشت تحریم‌ها را ظرف ۳۰ روز از اعلام نقض تعهد ارائه دهد». البته در سازوکار پیش‌بینی کرده است که رئیس شورای امنیت هم می‌تواند پیش‌نویس قطع‌نامه بازگشت تحریم‌ها را به رای بگذارد. در ادامه و در بند دوازدهم قطع‌نامه اعلام می‌کند «اگر شورای امنیت قطع‌نامه‌ای را تصویب کرد که تحریم‌هایی که وضع شده است برگردد، بعد از ۳۰ روز از زمان اعلام آن کشور مشارکت‌کننده این پروسه اتفاق می‌افتد و مکانیسم ماشه اجرایی می‌شود و همه قطع‌نامه‌های قبلی برخواهند گشت. در واقع دو حالت ظرف ۳۰ روز در رابطه با ارجاع به شورای امنیت رخ خواهد داد؛ یا شورای امنیت در این رابطه رای‌گیری خواهد کرد و قطع‌نامه دیگری را تصویب می‌کند یا نمی‌تواند قطع‌نامه دیگری را تصویب کند که در این حالت تحریم‌ها به خودی خود بازمی‌گردند».در تأیید نکات احمد نصر، خبرگزاری رویترز روز پنجشنبه در گزارشی از مشاهده نامه‌ای به تاریخ دوشنبه ۱۴ خرداد خبر داد که در آن سه قدرت اروپایی بریتانیا، فرانسه و آلمان، جزئیات عدول ایران از توافق هسته‌ای سال ۲۰۱۵ موسوم به برجام را برای شورای امنیت سازمان ملل متحد تشریح کرده‌اند. در این نامه که به قطع‌نامه ۲۲۳۱ شورای امنیت (مصوب‌کننده برجام) اشاره می‌کند، تهدید مستقیمی به بازگشت تحریم‌ها نشده است. با این حال، یادآوری شده که این قطع‌نامه در ۱۸ اکتبر ۲۰۲۵ منقضی می‌شود.آن‌طور که انتخاب نوشته، نامه ترونیکا اروپایی به تاریخ ۱۴ خرداد، به گزارش اخیر آژانس بین‌المللی انرژی اتمی اشاره می‌کند که «بیشرفت‌های هسته‌ای جمهوری اسلامی، ازجمله افزایش ذخایر و نرخ تولید اورانیوم غنی‌شده» را «ناقض برجام» دانسته است. بنا بر گزارش رویترز، هدف از نامه این سه کشور، افزایش فشار بر ایران در شورای امنیت و فراهم‌کردن زمان برای یافتن راه‌حل دیپلماتیک پیش از انقضای سازوکار بازگشت تحریم‌ها در سال آینده عنوان شده است. ایران اما در نامه‌ای جداگانه، موضع اروپا را رد کرده و خروج یک‌جانبه آمریکا از برجام در سال ۲۰۱۸ و بازگرداندن تحریم‌ها را عامل اصلی اقدامات خود می‌داند. رویترز در ادامه گزارش خود نوشته است: «تلاش بریتانیا، فرانسه و آلمان برای افزایش فشار بر تهران در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نیز مشهود بوده است. آنها با وجود تردیدهای آمریکا، قطع‌نامه‌ای انتقادی را علیه ایران در آژانس به تصویب

«شرق») اهداف ترونیکای اروپایی از صدور قطع‌نامه علیه ایران در نشست فصلی شورای حکام را بررسی می‌کند

یک سناریوی عجولانه و چند واکنش

رساننده». داریل کیمبال، مدیر اجرایی انجمن کنترل تسلیحات، معتقد است این نامه ممکن است زمینه‌ساز بازگشت تحریم‌ها باشد؛ هرچند تأکید می‌کند که راه‌حل دیپلماتیک همچنان امکان‌پذیر است. آنتونیو کوئرش، دبیرکل سازمان ملل متحد، قرار است گزارش جدید خود را درباره اجرای قطع‌نامه ۲۲۳۱ روز ۲۴ ژوئن (چهارم تیر) به شورای امنیت ارائه کند. نماینده ایالات متحده در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نیز در بیانیه‌ای به تاریخ ۱۵ خرداد، اپراز تأسف کرد که تصمیم ایران برای توقف اجرای تعهدات هسته‌ای مرتبط با برجام و حذف تجهیزات نظارتی برجامی، تلاش‌های آژانس را تضعیف کرده است.

۲ سناریوپیش‌روی تهران

البته احمد نصر هم در گفت‌وگو با «شرق» و همسو با ارزبایی فریدون عطار و البته از زاویه‌ای دیگر، نکته مهم‌تری را یادآور می‌شود و معتقد است: «پس از صدور قطع‌نامه چهارشنبه هفته گذشته نشست فصلی شورای حکام، اکنون توپ در زمین ایران قرار دارد». به گفته نصر، «اکنون تهران دو راه‌حل پیش‌رو دارد؛ دست به واکنش متقابل بزند یا اساس درخواست‌ها و انتظارات مندرج در مفاد قطع‌نامه عمل کرده و به سمت همکاری بیشتر با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی گام بردارد». به باور این تحلیلگر، «اتخاذ هرکدام از این راهکارها، آثار و تبعات خود را به دنبال خواهد داشت»؛ چون به باور او، «اگر تهران مانند ادوار گذشته و در واکنش به صدور قطع‌نامه شورای حکام، نهایتا کاهش همکاری با آژانس یا افزایش فعالیت‌های هسته‌ای را در دستور کار قرار دهد، بی‌شک این گام در گزارش بعدی رافائل گروسی انعکاس پیدا خواهد کرد» که به گواه نصر، «می‌تواند زمینه‌ای برای صدور قطع‌نامه شدیدالحن غرب در نشست آتی و حتی احتمال ارجاع پرونده به شورای امنیت را فراهم کند». در صورتی‌که این تحلیلگر معتقد است «اگر سناریوی دوم (همکاری با آژانس)، محوریت کار تهران باشد، علاوه بر تنش‌زدایی می‌تواند مذاکرات چراغ‌خاموش و پشت پرده فعلی تهران-واشنگتن در مسقط را هم به نتیجه برساند». هرچند نصر یادآور می‌شود «باید منتظر ماند و دید که نتیجه انتخابات ریاست‌جمهوری در ایران و همچنین ایالات متحده آمریکا به روی کار آمدن چه دولت‌هایی منجر خواهد شد». البته نتیجه این دو انتخابات هرچه باشد، از منظر این کارشناس، «به معنای آن نیست که مذاکرات کنونی مسقط در دولت‌های آتی تهران و واشنگتن می‌تواند به احیای برجام ختم شود»؛ چون به باور نصر، «آنچه در بیانیه مشترک ایران، روسیه و چین در نشست فصلی شورای حکام به‌عنوان تلاش برای احیای برجام به‌مثابه راه‌حل عبور از شرایط کنونی مطرح شده است، انطباقی با واقعیت ندارد» و به گفته این کارشناس، «در حال حاضر ترونیکای اروپایی‌ها و همچنین آمریکایی‌ها، توافق هسته‌ای سال ۲۰۱۵ را قابل احیا نمی‌دانند». در همین راستا، متیو میلر، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا، روز پنجشنبه ۱۷ خرداد در پاسخ به پرسشی درخصوص بیانیه روسیه، چین و ایران و درخواست آنها از کشورهای غربی برای احیای برجام عنوان کرد: «ما همچنان نسبت به برنامه هسته‌ای ایران نگرانی جدی داریم و این نگرانی را در رای به قطع‌نامه روز گذشته شورای حکام آژانس بین‌المللی هسته‌ای اعلام کردیم». میلر با اشاره به قطع‌نامه شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی درباره برنامه هسته‌ای ایران متذکر شد: «ایالات متحده به همکاری با متحدان خود برای دستیابی به راه‌حلی در قبال تهران ادامه می‌دهد». پیش‌تر لورا هولگیت، نماینده آمریکا در آژانس نیز «اظهارات تهران مبنی بر ممانعت واشنگتن از بازگشت ایران به تعهدات برجامی را رد کرد» و گفت: «در سال ۲۰۲۲ قراردادهای قابل اجرایی روی میز بود که ایران آنها را با خواسته‌های غیرقابل قبول پاسخ داد».

ریموند ویل

RAYMOND WEIL GENEVE

SARMAN Co.

No. 1832, Dr. Shariati St., Next to Pol-E-Roomi, Tehran - Iran